

Baromfihús és tojás

Világ- és európai piaci tendenciák

A FAO (2013) szerint a világ baromfihús-termelése az előző évi mennyiséghez képest 1,9 millió tonnával 106,8 millió tonnára emelkedett 2013-ban. Míg a globális termelést ösztönözte a takarmányköltségek mérséklődése, addig Kínában korlátozta a növekedést a márciusban megjelent H7N9 influenzatörzs terjedése. Becslések szerint Kína a következő években – az USA helyett – a világ első számú baromfihús-termelő országává válhat, ugyanakkor 2013-ban csökkent a fogyasztók bizalma a baromfihús iránt és értékesítési problémák léptek fel. Ez azt eredményezte, hogy az ország baromfihús-kibocsátása nem változott számottevően 2013-ban, szemben a korábban 2,6 százalékra becsült bővüléssel. Oroszországban 3 százalékkal több baromfihúst állítottak elő, ezért annak importja 3 százalékkal csökkent. Brazília baromfihús-kibocsátása a korábbi szinten maradt, míg Argentínában 4,4 százalékkal nőtt. A baromfihús versenyképes ára miatt a fejlett és fejlődő országokban egyaránt növekszik a baromfihús-termelés.

A baromfihús a világ húskereskedelmének csaknem 45 százalékát adja. A termelés megduplázódott az elmúlt évtizedben, ugyanakkor 2010 óta nem változott lényegesen ezen húsféle globális forgalma. Az önellátottság növekedése miatt az ázsiai országok kereslete lanyhult, ezért 2013-ban 0,4 százalékkal kevesebb, azaz 13 millió tonna baromfihúst értékesítettek a nemzetközi piacon (FAO, 2013). Afrika importja 4 százalékkal emelkedett, Angolában, a Benini Köztársaságban, Ghánában és Egyiptomban a fizetőképes kereslet növekedésével élénkült a baromfihús iránti igény. Egyiptomban a száj- és körömfájás járvány miatti magas marhahúsárak ösztönözték a baromfihúsok behozatalát. Szaúd-Arábia, Vietnam, Irak, az Egyesült Arab Emírségek és Kazahsztán több baromfihúst importált 2013-ban, mint a megelőző évben. Kínában a baromfihús iránti kereslet mérséklődése, Japánban és a Koreai Köztársaságban a belső termelés fokozódása okozta a behozatal csökkenését. Az elmúlt években kismértékben emelte a baromfihúsok kivitelét Brazília, az USA, Kína és az EU, amelyek a világ baromfihúsexportjának háromnegyedét adják. A közepes méretű exportőrök (Thaiföld, Kína, Argentína, Törökország, Chile, Ukrajna és Fehéroroszország) nagyobb mértékben növelték a kiszállítást. Ukrajna 40 százalékkal több baromfihúst helyezett el a nemzetközi piacon 2013-ban, mint egy évvel korábban, főbb célországai a Közel-Kelet

és a szomszédos országok voltak. Törökország 18 százalékkal több baromfihúst exportált, főleg Irakba és Szíriába.

Az EC (2014c) szerint az EU baromfihús-termelése csaknem 2 százalékkal 12,85 millió tonnára bővült 2013-ban az előző évihez képest. A legnagyobb mértékű növekedés Németországban (+2 százalék) és Lengyelországban (+8 százalék) volt. A Közösség baromfihús-kibocsátásának 76 százalékát az EU-15 országai adták. Az újonnan csatlakozott tagországok részesedése növekvő tendenciát mutat, a kibocsátásuk 2014-re elérheti a 3 millió tonnát. Az előrejelzés szerint az EU baromfihús-termelése 13 millió tonna körül várható 2014-ben.

Az EU nettó baromfihús-exportőr maradt 2013-ban, 500 ezer tonna volt a külkereskedelmi mérlege. Az előző évinél több terméket szállítottak Szaúd-Arábiába és a Dél-afrikai Köztársaságba. E két országba az összes baromfihús-kivitel 24 százaléka irányult, szemben a 2012. évi 21 százalékkal. Oroszország – önellátottságának növekedése miatt – 18 százalékkal kevesebb uniós baromfihúst vásárolt 2013-ban 2012-höz képest. Ezzel egyidejűleg csökkentek a kiszállítások Ukrajna (-28 százalék) és Fehéroroszország (-38 százalék) felé. A fokozódó nemzetközi verseny és az oroszországi kereslet lanyhulása miatt várhatóan 0,5 százalékkal mérséklődik a Közösség baromfihúsexportja 2014-ben. Az EU baromfihús-behozatala 6 százalékkal esett 2013-ban az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A brazíliai import csökkenését (-12 százalék) ellensúlyozta a Thaiföldről (+15 százalék) érkezett szállítmányok bővülése. A baromfihúsimport számottevő változására 2014-ben sem lehet számítani.

Csirkehús

Az USDA (2013c) szerint a csirkehús globális kibocsátása 1,7 százalékkal 84,6 millió tonnára nőtt 2013-ban az előző évihez képest. A legnagyobb termelők közül Kínában 13,5 millió tonnára (-1,5 százalék) mérséklődött a termelés, míg Brazíliában továbbra is 12,8 millió tonna körül alakult. Az USA csirkehús-előállítás 2 százalékkal, Oroszorszáé 7 százalékkal emelkedett. Az EU termelése 1,5 százalékkal 9,64 millió tonnára nőtt 2013-ban az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A világ csirkehúsexportja 3 százalékkal 10,4 millió tonnára növekedett 2013-ban, amelynek kétharmadát Brazília és az USA adta. Az elmúlt öt évben a termék globális exportja 25 százalékkal bővült,

aminek 80 százaléka a Közel-Kelet országaiba és Afrika szaharai térségébe irányult. Ezekon a piacon a hagyományos exportörökkel (USA, Brazília) szemben egyre nagyobb logisztikai és árelőnyt élvez Ukrajna és Törökország.

Oroszország csirkehúsimportja 540 ezer tonna körül alakult 2013-ban, ami 3 százalékos mérséklődést jelent a 2012. évi mennyiséghez képest. Ugyanakkor az export 8 százalékkal 65 ezer tonnára emelkedett a kazahsztáni kereslet élénkülése miatt. Ukrajna kivitele 58 százalékkal növekedett 2013-ban az előző évihez viszonyítva.

A globális csirkehústermelés 2014-ben elérheti a 87 millió tonnát. A világkereskedelem várhatóan 3,5 százalékkal nő. Brazília, az USA és az EU továbbra is meghatározóak maradnak a világpiacon, míg a kisebb szállítók (Thaiföld, Törökország és Argentína) a fejlődő országok piaci felé nyitnak. Ukrajna csirkehúskivitele 41 százalékkal növekedhet 2014-ben. Az USA termelése előreláthatóan 3 százalékkal 17,45 millió tonnára, exportja 2 százalékkal 3,42 millió tonnára emelkedik 2014-ben. Kína 1,5 százalékkal 13,7 millió tonnára növelheti a csirkehús kibocsátását 2014-ben. Piaci elemzők Brazília termelésének 2 százalékos bővülését (13 millió tonnára) várják 2014-ben. Oroszország a beruházások és a fejlesztések hatására előreláthatóan 8 százalékkal több, 3,3 millió tonna csirkehúst állít elő 2014-ben. Az Európai Bizottság prognózisa szerint az EU termelése 1,2 százalékkal 9,75 millió tonnára nőhet 2014-re.

Pulykahús

Az USDA (2013c) szerint a globális pulykahústermelés 1 százalékkal 5,4 millió tonnára mérséklődött 2013-ban az előző évihez képest. Az USA termelése 2,6 millió tonnára (-2 százalék) csökkent, Brazíliáé 520 ezer tonnára nőtt, Oroszország kibocsátása megegyezett az előző évben termelt 100 ezer tonnával. Az EU termelése az egy évvel korábbi 2,01 milliőről 1,98 millió tonnára mérséklődött 2013-ban.

Az USDA (2013c) a pulykahús globális termelésének 1 százalékos (5,5 millió tonna) növekedésére számít 2014-ben. Az EU – ellentétben Brazíliával és az USA-val – várhatóan csökkenteni fogja a kibocsátását. A meghatározó pulykahústermelő országok közül Németországban, Franciaországban és Lengyelországban nem várható érdemi változás, ugyanakkor az Egyesült Királyságban 2,7 százalék körüli növekedést, míg Magyarországon 11,3 százalékos csökkenést valószínűsítene 2014-re. Az elemzők szerint a globális pulykahúsexport az egy évvel korábbi mennyiséghez képest 4 százalékkal 354 ezer tonnára emelkedik 2014-ben.

Tojás

Az EU tojástermelése 0,3 százalékkal 7,25 millió tonnára mérséklődött 2013-ban az előző évihez képest. Franciaországban, Hollandiában és az Egyesült Királyságban nőtt, míg Magyarországon és Csehországban csökkent a termelés.

Az EU tojástermékimportja 47 százalékkal 19,7 ezer tonnára zuhant 2013-ban 2012-höz viszonyítva. A behozatalban a tojáspor és a tojáslé aránya a legnagyobb. Az import harmada az USA-ból (57 százalékkal kevesebb, mint 2012-ben), Argentínából (29 százalék) és Indiából (19 százalék) érkezett a Közösségbe. Az EU a világ hetedik legnagyobb tojásimportőre volt 2013-ban. A tojástermékek kivitele 15,5 százalékkal 214,5 ezer tonnára emelkedett 2013-ban 2012-höz viszonyítva. Az EU legnagyobb célpiacai Japán (30 százalékos részesedés), Svájc (20 százalék) és Angola voltak. Jelentősen nőtt a kiszállítás az Egyesült Arab Emírségekbe és Oroszországba. A két ország együtt 10 százalékkal részesedett a teljes exportból. Az EU a világ második legnagyobb tojásexportőre volt 2013-ban.

Az Európai Bizottság előrejelzése szerint az EU vezető tojástermelő országai közül Németországban várhatóan 0,6 százalékkal mérséklődik a tojás kibocsátása 2014-ben. Az Egyesült Királyságban, Lengyelországban, Spanyolországban és Franciaországban nem változik jelentősen a termelés, míg Hollandiában 0,8 százalékkal, Olaszországban 2,1 százalékkal bővíthet. A kisebb tojástermelő országok közül Romániában előreláthatóan 1,4 százalékkal, Csehországban 3,4 százalékkal növekszik a kibocsátás, míg Magyarországon a termelés 2,6 százalékos csökkenése prognosztizálható. Összességében az EU étkezésitojás-termelése 0,4 százalékkal emelkedhet.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH adatai szerint Magyarországon a tyúkfélék száma 29 millió volt 2013. december elsején, 5 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbinál. Ugyanakkor a 2013. június 1-jeihez viszonyítva az állomány 5,4 millióval bővült. A 12,5 milliós tojóállomány a 2012. decemberinél 4 százalékkal volt több. A lúdállomány az elmúlt egy évben 39 százalékkal gyarapodott, és 2013. december 1-jén meghaladta az 1,6 milliót. A kacsállomány (4,4 millió) 64 ezerrel, a pulykaállomány (2,5 millió) 10 százalékkal csökkent egy év alatt.

A baromfihúsimport mennyisége 17 százalékkal bővült, értéke 39 százalékkal emelkedett 2013-ban 2012-höz viszonyítva (10. melléklet). Az import hatvan

százalékát kitevő csirkehús behozatala 12 százalékkal, a viziszarvasoké 14 százalékkal, a pulykahúsoké 15 százalékkal nőtt.

A héjastojás-import 5 százalékkal emelkedett 2013-ban, ezen belül a döntő hányadot képviselő, kizárólag uniós tagországokból származó étkezési tojás behozatala 36 százalékkal bővült. A legtöbb héjas tojás Lengyelországból érkezett Magyarországra. A tenyésztójas beszállítása 63 százalékkal nőtt, míg a tojáskészítmények importja 26 százalékkal esett.

Bel- és külpiaci értékesítés

Az AKI vágási statisztikája alapján a baromfivágás 2,4 százalékkal mérséklődött 2013-ban 2012-höz képest. Ezen belül a csirke vágása 2,8 a libaé 8, a pulykáké 16 százalékkal csökkent, ugyanakkor a kacsa vágása 3,5 százalékkal emelkedett. A baromfihús-kivitel mennyisége 6 százalékkal, értéke 4 százalékkal nőtt 2013-ban az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A darabolt tyúkfélék exportja 16 százalékkal bővült, ugyanakkor a pulykadaraboké 16 százalékkal csökkent. Az export árbevétele nagyobb mértékben nőtt, mint az import értéke, ezért Magyarország baromfihús külkereskedelmi egyenlege pozitív volt 2013-ban (10. melléklet). Az Európai Bizottság 2013. július 18-tól felfüggesztette az export-visszatérítés igénybevételének lehetőségét.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon az étkezési tojás belföldi értékesítése 15 százalékkal csökkent 2013-ban az egy évvel korábbihoz képest. Az

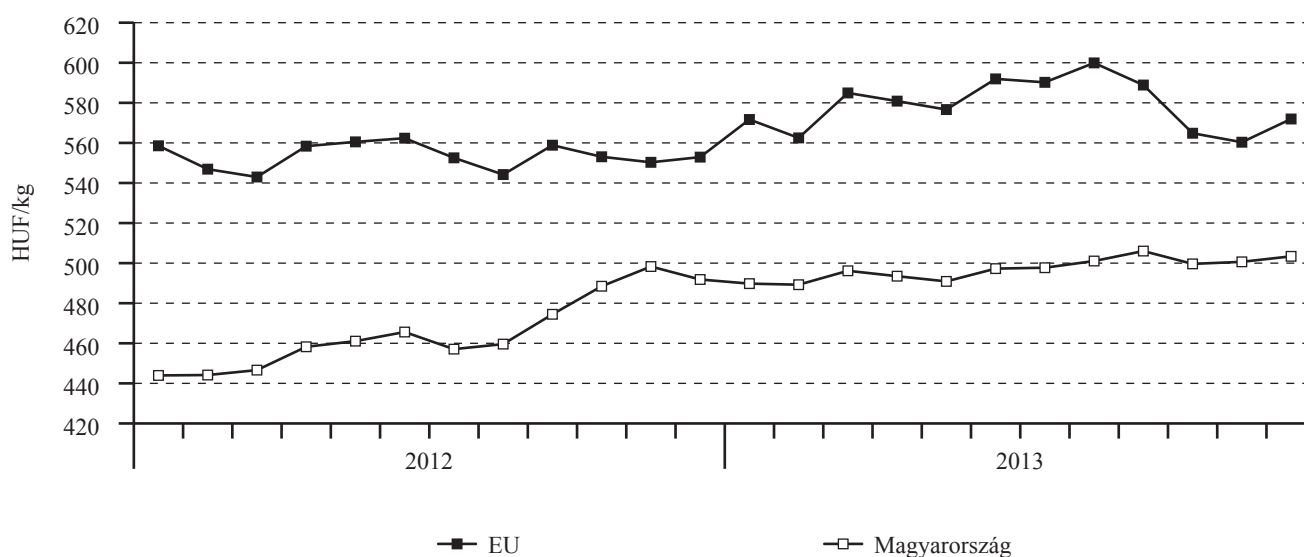
ország 2013-ban 2 százalékkal több héjas tojást és 36 százalékkal több étkezési tojást exportált, mint 2012-ben. A tojáskészítmények kivitele csaknem a kétszeresére emelkedett a vizsgált időszakban.

A piaci árak tendenciája

Az Európai Bizottság adatai alapján 2013-ban 195 euró/100 kg volt az egész csirke uniós átlagára, ami 2,1 százalékkal haladta meg az előző év árszintjét (18. ábra). Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a vágóbaromfi-termelés felét kitevő vágócsirke élősúlyos termelői ára 10 százalékkal emelkedett 2013-ban 2012-höz képest (11. melléklet). A vágócsirke ára az európai tendenciáknak megfelelően, a második negyedévtől Magyarországon is folyamatosan mérséklődött (19. ábra). A csirkehúsok feldolgozói értékesítési ára átlagosan 4 százalékkal volt magasabb a 2012. évinél. A vezértermékek közül a 65 százalékos fagyasztott csirke egészben ára csaknem 10 százalékkal haladta meg az egy esztendővel korábbi szintet (12. melléklet).

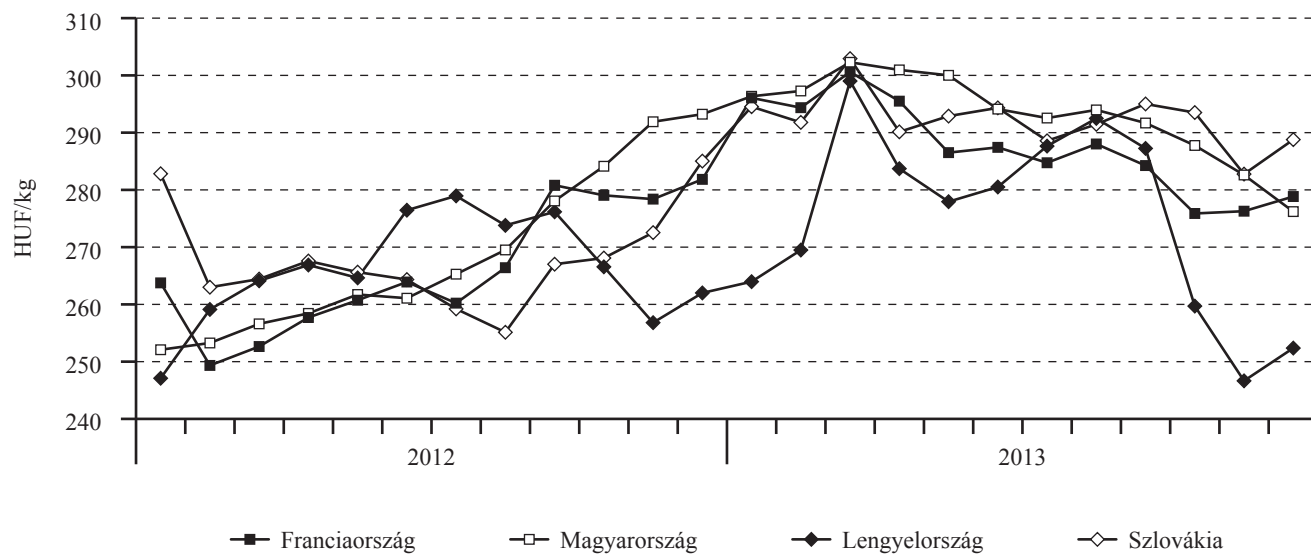
Az EU-ban az étkezési tojás ára a tartástechnológia-váltás következtében 2012 márciusában érte el a legmagasabb szintet. A túlkínálat miatt az étkezési tojás (M+L) csomagolóhelyi ára jelentősen esett 2013-ban (20. ábra). Magyarországon az étkezési tojás csomagolóhelyi értékesítési ára 16 százalékkal csökkent 2013-ban az egy évvel korábbihoz viszonyítva, amihez a tojásimport növekedése is hozzájárult.

18. ábra: Az egész csirke feldolgozói értékesítési ára az EU-ban (2012–2013)

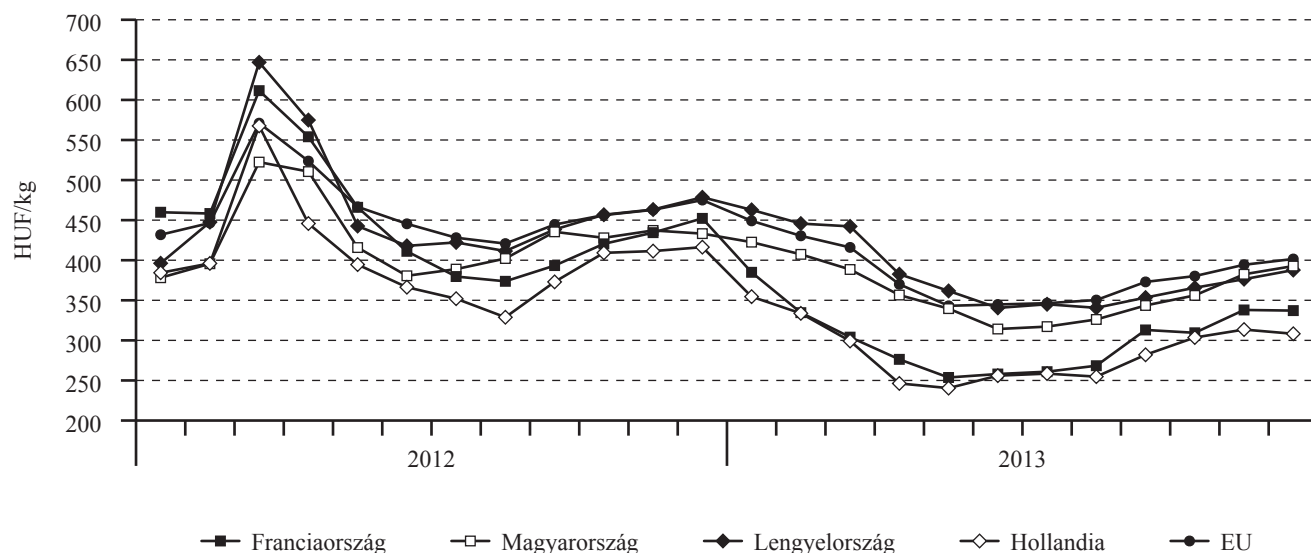
Forrás: Európai Bizottság, AKI PÁIR

19. ábra: A vágócsirke termelői ára az EU néhány tagországában (2012–2013)

Forrás: MRiRW ZSRIR, PPA-ATIS, Agreste, AKI PÁIR

20. ábra: Az étkezési tojás (M+L) csomagolóhelyi ára az EU-ban (2012–2013)

Forrás: Európai Bizottság, AKI PÁIR